

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**HISTÒRIA MODERNA DE LA
MONARQUIA HISPÀNICA**

Coordinació: PASOLA TEJEDOR, ANTONI DE PADUA

Any acadèmic 2022-23

Informació general de l'assignatura

Denominació	HISTÒRIA MODERNA DE LA MONARQUIA HISPÀNICA			
Codi	100081			
Semestre d'impartició	2N Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Història	3	OBLIGATÒRIA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA		TEORIA
	Nombre de crèdits	3		3
	Nombre de grups	1		1
Coordinació	PASOLA TEJEDOR, ANTONI DE PADUA			
Departament/s	HISTÒRIA DE L'ART I HISTÒRIA SOCIAL			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	La docència es distribuiria entre 60 Hores presencials (físiques) i 90 hores No Presencials de treball autònom de l'alumne.			
	En les 60 hores presencials s'integrarien les pràctiques que poden ser: debats, comentaris de text, visites a arxius i/o exposicions, visionat i comentari de pel·lícules i/o documentals, explicació i tècniques de treball científic, etc. Les 90 hores restants (60%) per completar les 150 hores que impliquen el 6 crèdits seran de treball autònom de l'alumne .			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català / castellà			
	Poden haver materials en anglès, francès o italià.			
Distribució de crèdits	3 crèdits teòrics + 3 crèdits pràctics; 60 hores de docència presencial + 90 hores de treball autònom de l'alumne.			
	Avaluació (consultar pestanya indicada per veure requisits de nota mínima pel càlcul de la nota final i conseqüències en casos de copia o plagi)			
	Examen: 50% nota 3 Informes de dossiers de l'assignatura: 13'3% x 3 = 40 % nota Assistència participativa (la passiva no es tindrà en compte): 10% nota			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
PASOLA TEJEDOR, ANTONI DE PADUA	antoni.passola@udl.cat	6	

Informació complementària de l'assignatura

TEMARI I BIBLIOGRAFIA

- I.- Introducció als temps moderns.
- II.- Les bases estructurals. Demografia, agricultura, comerç i indústria. [►informe sobre dossier específic]
- III.-L'Estat: estructures de govern [►informe sobre dossier específic]
- IV.- Mentalitats i Inquisició. La Santa Inquisició.
- V.- La crisi de 1640. [►informe sobre dossier específic]
- VI.- Les limitacions per a una reacció.

Manuais i Obres Generals.

- ANES,G., *El Antiguo Régimen. Los Borbones*, Alianza, Madrid, 1975.
- ARTOLA,M., *Antiguo Régimen y revolución liberal*, Ariel, Barcelona, 1978.
- BALCELLS,A; DURAN,E; SALES,N., *Història dels Països Catalans*, EDHASA, Barcelona, 1980-81.
- BALCELLS, A. (Dr): *Història de Catalunya*, Barcelona, L'Esfera dels llibres, 2004
- BENNASSAR, B., *La América española y la América portuguesa (siglos XVI-XVIII)*, Biblioteca de la Historia de España, Sarpe, Madrid, 1986.
- BENNASSAR, B.(Dir), *Historia de los españoles*, 2 vols., Barcelona, 1989.
- BERNAL RODRÍGUEZ, A.M.: *Monarquía e Imperio*, vol 3 de la Historia de España dirigida por J. Fontana y R. Villares, Barcelona, Crítica, 2007.
- CASEY, J., *El regne de València al segle XVII*, Curial, Barcelona, 1981. [Hay trad. Castellana: Siglo XXI, Madrid, 1983.]
- CHAUNU, P., *La España de Carlos V*, 2 vols., Barcelona, 1976.
- COLAS LATORRE, G., *Aragón bajo los Austrias*, Zaragoza, 1977.
- DOMINGUEZ ORTIZ, A. (dr), *Historia de Andalucía*, vols. 4-5, Madrid, 1980.
- DOMINGUEZ ORTIZ, A., *El Antiguo Régimen: Los Reyes Católicos y los Austrias*, Alfaguara, Madrid, 1978.
- DOMINGUEZ ORTIZ, A., *Sociedad y Estado en el siglo XVIII Español*, Ariel, Barcelona, 1984.

- ELLIOTT, J.H., *La España Imperial (1469-1716)*, Vicens Vives, Barcelona, 1972.
- FERNÁNDEZ ALBADALEJO, P.: *La Crisis de la Monarquía*, vol. 4 de la Historia de España dirigida por J. Fontana y R. Villares, Barcelona, Crítica, 2009.
- FERNANDEZ DIAZ, R (ed), *La España del Siglo XVIII. Homenaje a P. Vilar*, Crítica, Barcelona, 1984.
- FERNANDEZ DIAZ, R., *La España Moderna. Siglo XVIII*, Manual de Historia de España, IV, Historia 16, Madrid, 1993.
- FERNANDEZ PINEDO, E; GIL NOVALES, A; DEROZIER, A., *Centralismo, Ilustración y agonía del Antiguo Régimen*, M.TUÑON DE LARA (dr.), *Historia de España*, vol VI, Labor, Barcelona, 1982.
- GARCIA CARCEL, R.; SIMON, A.; RODRIGUEZ SANCHEZ, A., *La España Moderna. Siglos XVI-XVII*, Manual de Historia de España, III, Historia 16, Madrid, 1992.
- GARCIA CARCEL, R., *Historia de Cataluña. Siglos XVI y XVII*. Barcelona, Ariel, 1985. 2v.
- GARCIA CARCEL, R. (Coord.), *Historia de España, Siglos XVI y XVII: La España de los Austrias*, Cátedra, Madrid, 2003. (junto con J.L. Betrán, M. Peña, R.M. Alabrús, E. Soria, J.J. Bravo Caro y A. Fernández Luzón).
- HERR, R., *España y la Revolución del XVIII*, Madrid, 1964.
- KAMEN, H., *La España de Carlos II*, Crítica, Barcelona, 1981.
- KAMEN, H., *Una sociedad conflictiva. España 1469-1714*, Alianza, Madrid, 1984.
- LE FLEM, J.P.; PEREZ, J.; et alii, *La Frustración de un Imperio (1476-1714)*, M. TUÑON DE LARA (dr.), *Historia de España*, vol V, Labor, Barcelona, 1982.
- LYNCH, J., *El siglo XVIII, Historia de España, XII*, Crítica, Barcelona, 1991.
- LYNCH, J., *España bajo los Austrias*, 2vols., Península, Barcelona, 1970-75. [Hay reedición reciente en Crítica, Barcelona].
- MALTBY, W.S., *Auge y caída del Imperio Español*, Madrid, Marcial Pons-Historia, 2011.
- MARCOS MARTIN, A.; *España en los siglos XVI, XVII y XVIII. Economía y Sociedad*. Ed. Crítica / Caja Duero, Barcelona, 2000.
- MENENDEZ PIDAL, R.; JOVER ZAMORA, J.M.(drs.), *Historia de España*, vol XXV, Madrid, 1982.
- NADAL FARRERAS, J., WOLFF, P. (drs.), *Història de Catalunya*, Vilassar de Mar, Oikos-Tau, 1983.
- RODRIGUEZ SANCHEZ, A.; RODRIGUEZ CANCHO, M.; FERNANDEZ NIEVA, J., *Historia de Extremadura, tomo II, Los tiempos Modernos*, Universitas-Consejería de Educación y Cultura de la Junta de Extremadura, Badajoz, 1985.
- RUIZ TORRES, P.: *Reformismo e Ilustración*, Vol 5 de la Historia de España dirigida por J. Fontana y R. Villares, Crítica, Barcelona, 2008.
- VILAR, Pierre., *Crecimiento y Desarrollo. Economía e Historia. Reflexiones sobre el caso Español*. Barcelona, Ariel, 1980.
- VILAR, P., *Catalunya dins l'Espanya Moderna*, 4 vols., Eds. 62, Barcelona, 1986.
- VILAR, P., *Historia de España*, Crítica, Barcelona, 1983.
- VV.AA., *Història de Catalunya, IV*, Salvat, Barcelona, 1978.
- VV.AA., *Historia de Castilla y León*, Vols. 6-8, Ambito, Valladolid, 1986.

Objectius acadèmics de l'assignatura

- Prendre consciència de la complexitat i la interrelació de factors que modelen l'evolució de la societat hispànica dels segles XVI al XVIII
- Comprendre la importància de les bases materials i la divisió social en la configuració de la societat moderna i com van influir i es van relacionar amb la resta dels factors definitoris d'aquella societat.
- Identificar les diferents conjuntures i problemàtiques que es van desenvolupar a l'àmbit governat per la monarquia hispànica a l'edat moderna • Arribar a assimilar correctament el contingut de materials d'estudi, identificant en textos de lectura les tesis principals i posicionament dels autors.

Competències

Segons la memòria oficial del grau:

CB5 Saber desenvolupar les habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia

CG4 Posseir les capacitats, les eines i els recursos per a l'anàlisi i la síntesi d'informació

CT1 Adquirir una comprensió i expressió oral i escrita adequada del català i del castellà

CE5 Planificar la investigació, l'anàlisi, la síntesi i l'exposició d'informació sobre un tema històric, desenvolupant-se i argumentant-la.

Continguts fonamentals de l'assignatura

El curs s'articula al voltant de debats preparats amb explicacions a l'aula i dossiers de lectura.

L'objectiu és treballar, aprofundir i comprendre un problema crucial de la Història de l'època moderna de la monarquia hispànica com és la múltiple interrelació causal que va portar a la crisi de l'imperi hispànic i a la pèrdua de l'hegemonia internacional. De tres d'aquests debats s'hauran de presentar informes que formaran part de l'avaluació continuada.

Aquests dossiers seran:

I.- Introducció als temps moderns.

II.- Les bases estructurals. Demografia, agricultura, comerç i indústria. [►informe sobre el dossier específic]

III.-L'Estat: estructures de govern [►informe sobre el dossier específic]

IV.- Mentalitats i Inquisició. La Santa Inquisició segons el parer.

V.- La crisi de 1640. [►informe sobre el dossier específic]

VI.- Les limitacions per a una reacció.

Les lectures que compondran els dossiers especificaran a l'inici del curs.

Eixos metodològics de l'assignatura

2 Estudi de casos

5 Debats

6 Aprenentatge basat en problemes

9 Aprenentatge a partir de l'anàlisi i la reflexió sobre materials docents, textos històrics, articles científics, audiovisuals i cartografia

10 Instrucció programada a través de materials docents i manuals.

La dinàmica del curs se centra en la presentació a classe dels temes que articulen els dossiers que conformen el guió de l'assignatura. La contextualització d'aquests precedeix l'exposició per l'alumnat i el debat a classe del contingut dels dossiers al voltant de la problemàtica plantejada, els dies assenyalats per a aquest efecte. S'haurà de presentar un informe escrit (5-7 folis sense comptar portada i bibliografia) de tres d'aquests debats que contribuiran amb la nota a l'avaluació continuada. L'assistència i la participació a classe també comptaran en aquesta avaluació continuada. Un examen final sobre el contingut del que s'ha exposat a classe així com dels dossiers completarà la nota del curs.

Descobrir-se plagi o còpia tindrà greus conseqüències i sempre repercutirà a la nota. En el cas dels informes, aquell que arribi a una quarta part copiada serà avaluat amb 0 punts i la mitjana aritmètica dels 3 informes (inclòs l'avaluat amb 0 punts) es veurà reduïda en 1 punt. En el cas de l'examen, cada pregunta copiada serà avaluada amb 0 punts i es restarà 1 punt a la nota total de l'examen. En tots dos casos es mantindrà la nota mínima de 3'5 punts per calcular la nota final del curs.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

- 1) Introducció: 4 classes; setmanes 1 i 2
- 2) Bases estructurals: 7 classes; setmanes 3 a 6
- 3) L'estat. Estructures de govern: 6 classes; setmanes 6 a 9
- 4) Mentalitats i Inquisició: 5 classes; setmanes 9 a 11
- 5) Crisi 1640: 4 classes; setmanes 12 i 13
- 6) Límits a la reacció: 4 classes; setmanes 14 i 15.

Sistema d'avaluació

Crèdits Pràctics 3; Teòrics: 3.

Avaluació:

Examen: 50% nota (única prova recuperable); 3 Informes de dossiers de l'assignatura: $13'3\% \times 3 = 40\%$ nota; Assistència participativa: 10% nota .

Es requerirà una **nota mínima** de 3'5 a l'avaluació mitjana d'informes, així com a la nota de l'examen per aprovar el curs. No arribar a aquesta nota a l'examen o a la mitjana dels informes inhabilita per aprovar el curs. Es valorarà la participació activa a les sessions i debats. En cap cas no es valorarà l'assistència passiva.

Descobrir-se **plagi o còpia** tindrà greus conseqüències i sempre repercutirà a la nota. En el cas dels informes, aquell que arribi a una quarta part copiada serà avaluat amb 0 punts i la mitjana aritmètica dels 3 informes (inclòs l'avaluat amb 0 punts) es veurà reduïda en 1 punt. En el cas de l'examen, cada pregunta copiada serà avaluada amb 0 punts i es restarà 1 punt a la nota total de l'examen. En tots dos casos es mantindrà la nota mínima de 3'5 punts per calcular la nota final del curs.

Valoracions com la **participació** a classe i la intervenció en els debats i comentaris d'articles i dossiers objecte d'anàlisi serviran en gran mesura per arrodonir, pujar o compensar la nota.

Bibliografia i recursos d'informació

Bibliografia Bàsica de la Història Moderna d'Espanya

Manuals, històries i obres generals.

ANES, G., *El Antiguo Régimen. Los Borbones*, Alianza, Madrid, 1975.

ARTOLA, M., *Antiguo Régimen y revolución liberal*, Ariel, Barcelona, 1978.

BALCELLS, A.; DURAN, E.; SALES, N., *Història dels Països Catalans*, EDHASA, Barcelona, 1980-81.

BALCELLS, A. (Dr): *Història de Catalunya*, Barcelona, L'Esfera dels llibres, 2004

BARCELO, M.; RIQUER, B. de; UCELAY DA CAL, E., "Sobre la historiografia catalana", en *L'Avenç*, 50, Barcelona, 1982, pp.68-73.

BENASSAR, B., *La América española y la América portuguesa (siglos XVI-XVIII)*, Biblioteca de la Historia de España, Sarpe, Madrid, 1986.

BENASSAR, B. (Dir), *Historia de los españoles*, 2 vols., Barcelona, 1989.

BERNAL RODRÍGUEZ, A.M.: *Monarquía e Imperio*, vol 3 de la Historia de España dirigida por J. Fontana y R. Villares, Barcelona, Crítica, 2007.

BOIS, G.; "Què és el feudalisme" *L'Avenç*, 33, Barcelona, 1980, pp.23-30.

CASEY, J., *El regne de València al segle XVII*, Curial, Barcelona, 1981. [Hay trad. Castellana: Siglo XXI, Madrid, 1983.]

CHAUNU, P., *La España de Carlos V*, 2 vols., Barcelona, 1976.

COLAS LATORRE, G., *Aragón bajo los Austrias*, Zaragoza, 1977.

DOMINGUEZ ORTIZ, A. (dr), *Historia de Andalucía*, vols. 4-5, Madrid, 1980.

DOMINGUEZ ORTIZ, A., *El Antiguo Régimen: Los Reyes Católicos y los Austrias*, Alfaguara, Madrid, 1978.

DOMINGUEZ ORTIZ, A., *Sociedad y Estado en el siglo XVIII Español*, Ariel, Barcelona, 1984.

ELLIOTT, J.H., *La España Imperial (1469-1716)*, Vicens Vives, Barcelona, 1972.

FERNÁNDEZ ALBADALEJO, P.: *La Crisis de la Monarquía*, vol. 4 de la Historia de España dirigida por J. Fontana y R. Villares, Barcelona, Crítica, 2009.

FERNANDEZ DIAZ, R (ed), *La España del Siglo XVIII. Homenaje a P. Vilar*, Crítica, Barcelona, 1984.

FERNANDEZ DIAZ, R., *La España Moderna. Siglo XVIII*, Manual de Historia de España, IV, Historia 16, Madrid, 1993.

FERNANDEZ PINEDO, E; GIL NOVALES, A; DEROZIER, A., *Centralismo, Ilustración y agonía del Antiguo Régimen*, M.TUÑÓN DE LARA (dr.), *Historia de España*, vol VI, Labor, Barcelona, 1982.

GARCIA CARCEL, R.; SIMON, A.; RODRIGUEZ SANCHEZ, A., *La España Moderna. Siglos XVI-XVII*, Manual de Historia de España, III, Historia 16, Madrid, 1992.

- GARCIA CARCEL, R., *Historia de Cataluña. Siglos XVI y XVII*. Barcelona, Ariel, 1985. 2v.
- GARCIA CARCEL, R. (Coord.), *Historia de España, Siglos XVI y XVII: La España de los Austrias*, Cátedra, Madrid, 2003. (junto con J.L. Betrán, M. Peña, R.M. Alabrús, E. Soria, J.J. Bravo Caro y A. Fernández Luzón).
- GARCIA CARCEL, R. (Coord.), *Historia de España, Siglo XVIII: La España de los Borbones*, Cátedra, Madrid, 2002. (junto con V. León, J. Tortella, L. Roura y B. Hernández).
- HERR, R., *España y la Revolución del XVIII*, Madrid, 1964.
- KAMEN, H., *La España de Carlos II*, Crítica, Barcelona, 1981.
- KAMEN, H., *Una sociedad conflictiva. España 1469-1714*, Alianza, Madrid, 1984.
- LE FLEM, J.P.; PEREZ, J.; et alii, *La Frustración de un Imperio (1476-1714)*, M. TUÑÓN DE LARA (dr.), *Historia de España, vol V*, Labor, Barcelona, 1982.
- LYNCH, J., *El siglo XVIII, Historia de España, XII*, Crítica, Barcelona, 1991.
- LYNCH, J., *España bajo los Austrias*, 2vols., Península, Barcelona, 1970-75. [Hay reedición reciente en Crítica, Barcelona].
- MALTBY, W.S., *Auge y caída del Imperio Español*, Madrid, Marcial Pons-Historia, 2011.
- MARCOS MARTIN, A.; *España en los siglos XVI, XVII y XVIII. Economía y Sociedad*. Ed. Crítica / Caja Duero, Barcelona, 2000.
- MENENDEZ PIDAL, R.; JOVER ZAMORA, J.M. (drs.), *Historia de España*, vol XXV, Madrid, 1982.
- MERCADER RIBA, J.; DOMINGUEZ ORTIZ, A., *Historia de España y América, IV. La época del despotismo ilustrado*, Vicens-Vives, Barcelona, (orig. 1957).
- MOLAS I RIBALTA, P.; *Edad Moderna (1474-1808)*, vol. 3 del Manual de Historia de España, Espasa Calpe, Madrid, 1993.
- NADAL FARRERAS, J., WOLFF, P. (drs.), *Història de Catalunya*, Vilassar de Mar, Oikos-Tau, 1983.
- RODRIGUEZ SANCHEZ, A.; RODRIGUEZ CANCHO, M.; FERNANDEZ NIEVA, J., *Historia de Extremadura, tomo II, Los tiempos Modernos*, Universitat-Consejería de Educación y Cultura de la Junta de Extremadura, Badajoz, 1985.
- Ruiz Ibañez, J.J.: *Los Siglos XVI-XVII : política y sociedad*, Historia de España, Síntesis, Madrid, 2007
- RUIZ TORRES, P.: *Reformismo e Ilustración*, Vol 5 de la Historia de España dirigida por J. Fontana y R. Villares, Crítica, Barcelona, 2008.
- VILAR, Pierre., *Crecimiento y Desarrollo. Economía e Historia. Reflexiones sobre el caso Español*. Barcelona, Ariel, 1980.
- VILAR, P., *Catalunya dins l'Espanya Moderna*, 4 vols., Eds. 62, Barcelona, 1986.
- VILAR, P., *Historia de España*, Crítica, Barcelona, 1983.
- VV.AA., *Història de Catalunya, IV*, Salvat, Barcelona, 1978.
- VV.AA., *Historia de Castilla y León*, Vols. 6-8, Ambito, Valladolid, 1986.